

Förslag till utskottsinitiativ

Angående utredning av regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet när det gäller välfärdstjänster

Vi som företrädare för allianspartierna (M, C, FP, KD) föreslår att finansutskottet tar ett utskottsinitiativ i enlighet med RO 9 kap. 16 §, enligt vilket riksdagen föreslås tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen bör låta utreda ett utvecklat och delvis nytt regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet vid utförande av välfärdstjänster i enlighet med det upplägg som beskrivs i motiveringen nedan.

Motivering

Mångfalden av aktörer inom välfärden bidrar till att utveckla nya idéer och hitta nya, smartare och effektivare arbetssätt, till gagn för alla som använder välfärden. Det har länge funnits viss politisk samsyn i värdet av detta.

Den svenska lösningen, med en offentligt finansierad välfärd som alla medborgare har rätt till, och där många olika typer av utförare tillåts bidra, är väl värd att värna. Välfärdens verksamheter gynnas precis som andra marknader av att nya aktörer har möjlighet att etablera sig för att bidra till innovation och värdeskapande.

Det ska naturligtvis vara ordning och reda i välfärden. Det är dock viktigt att analysera nuvarande och tillkommande välfärdsregleringar för att dessa inte ska kväva mindre och nyetablerade verksamheter och därmed otillbörligt gynna större offentliga och privata aktörer.

Den 5 mars 2015 tillsatte regeringen en ”utredning om reglering av offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster”, allmänt kallad ”vinstutredningen”.

Utredningen ska bland annat ”föreslå vilka krav som bör ställas på privata utförare av välfärdstjänster för att uppnå målet att överskott som huvudregel ska återinvesteras i den verksamhet som de är avsedda för”.

Enligt vår mening är utredningsuppdraget problematiskt, av flera skäl.

För det första skapar utredningen stor osäkerhet om vilka regler som kommer att gälla inom välfärdsverksamheterna framöver och riskerar därmed att äventyra både långsiktighet och kvalitet i välfärden. I ett läge där en mångfald av aktörer – offentliga, privata och ideella – skulle behövas så tvingar osäkerheten tyvärr många att i stället avvakta.

För det andra är det högst osäkert om det finns stöd i riksdagen för den typ av regleringar, med kraftig slagsida åt vänster, som utredningen är tänkt att föreslå. Det innebär en risk för att värdefull tid förloras när ett och ett halvt år läggs på att utreda förslag med tveksamt parlamentariskt stöd, i stället för att fokusera på mer relevanta frågeställningar för hur välfärden ska kunna utvecklas positivt framöver.

För det tredje – och mest allvarligt – menar vi att utredningen i sak dessvärre fokuserar på helt fel saker och på frågor som inte alls ger svar på de utmaningar som finns inom välfärden. Utgångspunkten borde vara hur vi på bästa sätt kan säkerställa kvalitet, tillgänglighet, trygghet, kontinuitet, effektivitet, innovation, valmöjligheter, insyn och öppenhet på ett sätt som gagnar elever, föräldrar, patienter, brukare och anhöriga.

I stället handlar uppdraget om hur vinst ska begränsas och hur exempelvis personaltäthet ska detaljregleras.

Eftersom en statlig utredning är första steget i lagstiftningsprocessen anser vi att det är rimligt att riksdagen tydligt redovisar sin uppfattning för regeringen om vilken inriktning kommande förslag på det här området bör ha.

Vi anser att en statlig utredning i stället borde fokusera på kvalitetsfrågor:

- Tillståndsplikt, med ägar- och ledningsprövning
- Tydligare kravställande och bättre uppföljning avseende kvalitet
- Skarpare sanktioner vid misskötsel

Utgångspunkten ska vara att krav ska ställas likvärdigt på privata och offentliga aktörer.

Vidare ska goda möjligheter för små och nya aktörer att starta och driva välfärdsverksamheter säkerställas. Det gäller inte minst ideella aktörers förutsättningar att bedriva verksamhet på välfärdsområdet där utredningen bör föreslå åtgärder för att minska inträdes- och tillväxthinder.

Ett exempel på hur ett utredningsdirektiv i detta avseende skulle kunna se ut där vi utvecklar vad vi avser finns som bilaga 1.

Det är rimligt att en utredning enligt ovan redovisar sina förslag i slutet av 2016.

Stockholm 2015-05-21

Alliansen i Finansutskottet

Moderaterna
Centerpartiet
Folkpartiet
Kristdemokraterna